

RAČUNOVODSTVO
OSNOVNE STUDIJE

RAČUNOVODSTVO
STUDIJE MENADŽMENTA

UPRAVLJAČKO
RAČUNOVODSTVO

RAČUNOVODSTVO
TROŠKOVA

IZBORNI
PREDMETI

Predavači Linkovi Home

RAČUNOVODSTVO

IV PREDAVANJE

1 RAČUNOVODSTVENI ASPEKT STALNE IMOVINE

Docent dr Ana Lalević-Filipović

STALNA (FIKSNA) IMOVINA

POJAM

- **Materijalna, nematerijalna i finansijska sredstva koja su trajno vezana za poslovanje preduzeća.**

KARAKTERISTIKE

1. VIJEK TRAJANJA DUŽI OD GODINU DANA ($Vt > 1$);
2. SLUŽE U VIŠE CIKLUSA REPRODUKCIJE ($K_0 < 1$);
3. ZADRŽAVAJU SVOJ PRVOBITNI FIZIČKI OBLIK;
4. NABAVLJENA DA SE KORISTE U POSLOVANJU;
5. NE SLUŽE ZA PONOVNU PRODAJU KUPCIMA;
6. NE ULAZE NEPOSREDNO U SUPSTANCU NOVIH UČINAKA;
7. POSREDSTVOM AMORTIZACIJE PRENOSE SRAZMJERNI DIO SVOJE VRIJEDNOSTI

ISKAZIVANJE VRIJEDNOSTI STALNE IMOVINE

NABAVNA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijednost po kome je sredstvo nabavljeno • $NV = FV + ZTN$ 	REZIDUALNA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • Neto iznos koji se očekuje dobiti prodajom o.s. na kraju korisnog vijeka trajanja, nakon odbitka očekivanih troškova rashodovanja • LO
OTPISANA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • Amortizovana vrijednost sredstva (IVOS) • $OV = NV - SV$ 	TRŽIŠNA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • Iznos za koji bi se stalna imovina mogla razmijeniti između poznatih i voljnih strana u nezavisnoj razmjeni ili transakciji pred pogodbom • FER, POŠTENNA VRIJEDNOST
SADAŠNJA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijednost sredstva u sadašnjem trenutku • $SV = NV - OV$ 	REVALORIZACIONA VRIJEDNOST	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijednost utvrđena ponovnom procjenom

• NAPOMENA!

ORGANIZACIONO-RAČUNOVODSTVENI ASPEKT STALNE IMOVINE PODRAZUMIJEVA:

- *Dokumentacionu osnovu;*
- *Poslovne knjige...;*
- *Računovodstveno informisanje menadžmenta preduzeća...*

CILJ KNJIGOVODSTVENOG OBUHVATANJA POSLOVNIH PROMJENA NA SI...

- ✓ *STVARANJE ŠTO REALNIJE INFORMACIONE OSNOVE ZA OBRAČUN I ŠTO REALNIJE PRIKAZIVANJE VRIJEDNOSTI STALNE IMOVINE U BILASU STANJA PREDUZEĆA, ...*

DOKUMENTA KOJA SE JAVLJAUJU U VEZI SA NABAVKOM I OSTALIM POSLOVNIM PROMJENAMA NA OSNOVNIM SREDSTVIMA

- Odluka organa upravljanja o nabavci osnovnog sredstva...
- Zapisnik o prijemu osnovnog sredstva;
- Faktura dobavljača ili obračunska situacija izvođača radova;
- Zapisnici u vezi sa otuđenjem stalne imovine...itd.

ODLUKA ORGANA UPRAVLJANJA O NABAVCI OSNOVNOG SREDSTVA

- *Nabavka osnovnih sredstava povlači sa sobom značajan iznos finansijskih sredstva, te ona mora biti utemeljena na odluci organa upravljanja u čijoj je nadležnosti donošenje investicione odluke;*
- *Precizira se:*
  - *Potrebna količina;*
  - *Način finansiranja...*
  - *Komisija koja će vršiti prijem sredstva...*

ZAPISNIK O PRIJEMU OSNOVNIH SREDSTAVA

- *Kada osnovno sredstvo koje je kupljeno na osnovu prethodne odluke organa upravljanja...dođe u preduzeće, tada unaprijed utvrđena Komisija za prijem vrši prijem i sastavlja komisijski Zapisnik o prijemu...*
  - *Navedeni Zapisnik sadrži:*
    - *Vrstu, količinu i stanje primljenog osnovnog sredstva;*
    - *Eventualne primjedbe u pogledu kvaliteta ili količine prispjelog sredstva;*

FAKTURA ZA OSNOVNO SREDSTVO

- **Knjigovodstveni dokument koji govori o visini obaveze prema dobavljaču**
- Sačinjava je:
  - **FV=Q*fc**-vrijednost sklopljenog ugovora sa dobavljačem,
  - **ZTN**-(carina, špedicija, transport, utovar, istovar, montaža, sanitarni pregled, osiguranje, itd.)
  - *Vrijeme i način plaćanja.*
- a) **"franko magacin dobavljača"** - znači da je momentom predaje sredstva odgovornost za sa dobavljača prešla na kupca tako da onoputuje na račun i rizik kupca. (*franko željeznička stanica, franko brod.*)
- b) **"franko magacin kupca"**, znači da dobavljač ima obavezu da direktno izvrši isporuku u magacin kupca, tako da ZTN padaju na teret dobavljača. (*FOB...*)

Faktura br. _____		(mjesto)	(datum)	200	
Na osnovu _____					
poslali smo Vam na Vašu adresu niže navedenu robu.					
Istovarne stanica _____					
Način otpreme _____					
Plaćanje _____					
Broj artikla	O P I S	Količina	Jed. mjere	CIJENA EURO	IZNOS EURO
Fakturisao,			Direktor,		
Kontrolisao:	Reklamacije se uzivavaju u roku od 8 dana po priemu robe. Za sve sporove nadležan je Privredni sud u mjestu isporučioca robe.				

OBRAČUNSKA SITUACIJA

- **Knjigovodstveni dokument koji se sastavlja od strane izvođača radova i dostavlja se investitoru, na osnovu koga investitor dobija informaciju o vrijednosti izvršenih građevinskih radova.**
- **Može biti:**
  - **Prva (druga..)-knjig.dokument koji sadrži vrijednost izvršenih radova od momenta započinjanja izgradnje do momenta dostavljanja navedenog dokumenta investitoru;**
  - **Konačna situacija**-knjig.dokument koji se sastavlja na kraju završetka građevinskih radova!
- **NAPOMENA!**
- UVIJEK GLASE NA BRUTO IZNOS**
- **Primjer:**
  - *Primili smo I obračunsku situaciju od izvođača radova na iznos 500€.* (*napomena: zbog jednostavnosti isključili smo PDV*)
    - ***U našem knjigovodstvu evidentiramo iznos od 500€.***
  - *Primili smo II obračunsku situaciju na iznos od 800€.*
    - ***U našem knjigovodstvu evidentiramo iznos od 300€.*** (*napomena: 800-500*);
  - *Primili smo konačnu obračunsku situaciju na iznos od 1200€.*
    - ***U knjigovodstvu evidentiramo 400€.***

ZAPISNICI O OSTALIM PROMJENAMA NA OSNOVNIM SREDSTVIMA

- **Zapisnik o predlogu za rashodovanje**
  - Iz određenih razloga (tehničke dotrajalosti, ekonomske neispativosti..) javlja se potreba za rashodovanjem osnovnog sredstva. Za sprovođenje ovog postupka neophodno je:
    - Komisija za rashodovanje da predlog organu upravljanja preduzeća na osnovu čega navedeni organ donosi odluku o rashodovanju. Usvajanjem te odluke

KNJIGOVODSTVENA EVIDENCIJA OSNOVNIH SREDSTAVA

GLAVNA KNJIGA

○ **SINTETIČKA EVIDENCIJA**

- **vrijednosno** iskazivanje ukupnog stanja i prometa na jednom zbirnom računu-*Stalna imovina*

Stalna imovina

+	-
---	---

ANALITIČKA EVIDENCIJA

✓ **ANALITIČKE KARTICE OSNOVNIH SREDSTAVA:**

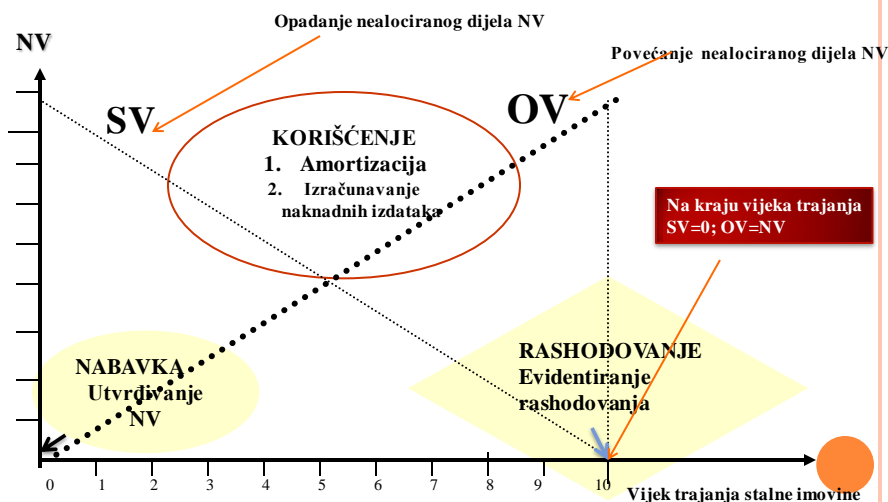
- ✓ Za svaku stvar iz osnovnih sredstava otvara se posebna kartica.
- ✓ Na prednju stranu kartice upisuju se osnovni podaci o osnovnom sredstvu a na poledini kartice knjiže se stanje i primjene u vrijednosti osnovnog sredstva.

✓ **KNJIGA INVENTARA:**

- ✓ **Obavezan oblik evidencije**
- ✓ Sadrži najčešće sljedeće kolone:

1. Inventarni broj;
2. Nomenklaturni broj;
3. Naziv osnovnog sredstva sa bližim oznakama;
4. Dobavljač i njegovo sjedište;
5. Broj i datum dokumenta o prijemu osnovnog sredstva;
6. Vijek trajanja osnovnog sredstva.....
7. ....

RAČUNOVODSTVENA PITANJA?

ŠTA SAČINJAVA NABAVNU VRIJEDNOST STALNE IMOVINE?

Utvrđivanje nabavne vrijednosti stalnog sredstva:

Klasa 0 STALNA IMOVINA

<p><u>FAKTURNA VRIJEDNOST</u> (fc*Q) +</p> <p><u>ZAVISNI TROŠKOVI NABAVKE</u> -utovar -montaža -osiguranje -prevoz; -istovar...</p>

Σ Nabavna vrijednost

NEMATERIJALNA ULAGANJA (GRUPA 01)

NEMATERIJALNA ULAGANJA (GRUPA 01)

POJAM I KARAKTERISTIKE

- *bez fizičke supstance i nije tekuća;*
- Finansijski rezultat postojanja *nije uslovljen fizičkim svojstvima i aktivnostima*, već je uslovljen **stečenim pravom** iz dugoročnog ulaganja;
- **MRS 38:**
  - se jasno može identifikovati i razlikovati
  - mora biti kontrolisano od strane posl.subjekta
  - buduće ekonomske koristi priticaju u posl.subj.
  - bude pouzdano merljiv.
- Ukoliko ima **neograničeni vijek** upotrebe-**NE AMORTIZUJE SE**, nego se testira obezvređenje!
- Ukoliko ima ograničeni vijek upotrebe-**AMORTIZUJE SE!**

KLASIFIKACIJA

- **Obuhvata:**
  - **011 Licencu:** pravo korišćenja patenta;
  - **011 Franšizu-Pravo** koje se stiče kada jedan poslovni subjekt od drugog poslovnog subjekta dobija pravo da prodaje određene proizvode ili pruža usluge uz korišćenje znaka, organizacije i tehnologije pružanja usluga;
  - **011 Patent:** ekskluzivno pravo u eksploataciji koje se zakonom daje u određenom trajanju pronalazaču nekog proizvoda ili postupka pogodnog za industrijsku proizvodnju
  - **012 -Goodwill;**
  - **1290-Ostala nematerijalna ulaganja (koncesija, softver za računovodstvo, trgovačka marka...)**

GOODWILL (SINTETIČKI KONTO 012)

POJAM

- o označava nevidljivu vrijednost kompanije koja se procjenjuje na osnovu njenog ugleda i poslovanja na tržištu.
- o sa računovodstvenog aspekta, kada kupac prilikom kupovine preduzeća plati više nego što iznosi fer vrijednost sredstava tog preduzeća da su se oni kupovali pojedinačno.
- o Ne amortizuje se, već se za njega vrši test umanjenja vrijednosti (obezvređenja) najmanje jednom godišnje ili češće!

$$\text{GOODWILL} = \text{TROŠAK STICANJA} - \text{NETO IMOVINA} > 0$$

$$50.000 - 30.000 = 20.000\text{€}$$

AKTIVA	PASIVA
IMOVINA 100.000	OBAVEZE 70.000
GOODWILL 20.000	KAPITAL 50.000

Primjer...

- o Spajaju se dva preduzeća: A (sticalac) i B (stečeno preduzeće);
- o Ugovorom o spajanju uz pripajanje utvrđeno je da preduzeće A treba da izda vlasnicima preduzeća B udjele u iznosu od 50.000€ (trošak sticanja). Na ovaj način vlasnici preduzeća B, postaju suvlasnici preduzeća A u odgovarajućoj srazmjeri.
- o Procjenom fer vrijednosti prepoznatljivih sredstava i obaveza preduzeća B utvrđene su sljedeće vrijednosti:

1. Imovina	100.000
2. Obaveze	70.000
Neto imovina (1-2)	30.000

MATERIJALNA STALNA IMOVINA (GRUPA 02)

MATERIJALNA STALNA IMOVINA

-NEKTERNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA
SREDSTVA- (GRUPA 02)

- **MRS 16** -materijalna sredstva koja:
  - “preduzeće drži radi upotrebe u proizvodnji ili ponudi robe ili usluga, radi iznajmljivanja drugima, ili u administrativne svrhe;
  - Za koje se očekuje da će se koristiti u dužem vremenskom periodu”

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE VRIJEDNOSNIH PROMJENA NA STALNOJ IMOVINI

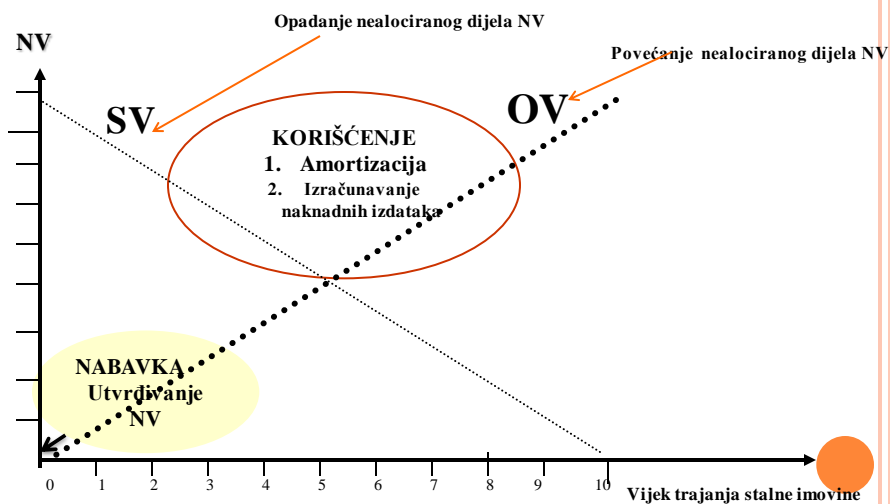
PRIBAVLJANJE S.I.....

- **Kupovina:**
  - **NOVIH**
    - Odmah da se stave u upotrebu;
    - Potrebne su dodatne intervencije.
  - **KORIŠĆENIH**
    - Finansiranje
    - Preuzimanje otplate preostalog iznosa kredita
- **Izgradnja:**
  - U sopstvenoj režiji;
  - Angažovanjem izvođača radova...

OTUĐENJE S.I...

- **Rashodovanje:**
  - U cjelini je otpisano:
    - Ne javlja se LO,
    - Javlja se LO.
  - Nije u cjelini otpisano:
    - Ne javlja se LO,
    - Javlja se LO.
- **Prodaja:**
  - $PC=SV$;
  - $PC<SV$;
  - $PC>SV$.

RAČUNOVODSTVENA PITANJA U DIJELU NABAVKE?

KUPOVINA OSNOVNIH SREDSTAVA
-NOVIH
-POLOVNIH

KUPOVINA OSNOVNIH SREDSTAVA

PITANJA????

- *Da li se kupuje novo ili korišćeno osnovno sredstvo?*
- *Način finansiranja?*
- *Da li je sredstvo odmah moguće staviti u funkciju ili je potrebno izvršiti dodatne aktivnosti...?*

BITNO!!!!

- **I faza: kupovina i prijem** materijalnih vrijednosti;
- **II faza: isplata obaveza** prema dobavljačima

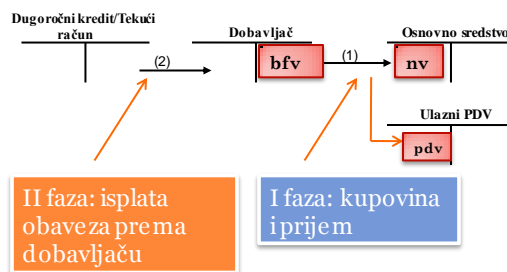
KUPOVINA NOVIH OSNOVNIH SREDSTAVA

- NIJESU POTREBNE DODATNE INTERVENCIJE -

❖ knjigovodstveno obuhvatanje:

- 1) *zaduživanjem za određeni iznos NV računa - Osnovno sredstvo i za obračunati PDV, m-Ulazni PDV; odobravanjem računa npr. Dobavljač za NV+PDV;*
- 2) *isplata obaveze prema dobavljaču: odobravanjem m-Dobavljač i zaduženjem m-blagajna /tekući račun ili dugoročni kredit.*

Grafički prikaz navedenog knjigovodstvenog obuhvatanja izgleda:

NAPOMENA!!!

Utvrđivanje nabavne vrednosti novog stalnog sredstva kod koga su potrebne intervencije da bi bilo pušteno u upotrebu:

PRIMJER: KUPOVINA NOVIH OSNOVNIH SREDSTAVA

- POTREBNE DODATNE INTERVENCIJE-

- Po fakturi br. 1 kupili smo opremu za 8.000€, od čega je PDV=500€. Mašinu je potrebno dopremiti i montirati!
- Po fakturi autoprevoznika troškovi dopreme sa PDV su 500€, od čega je PDV=85€.
- Od preduzeća „X” smo dobili fakturu za troškove montaže u iznosu od 1.000€, od čega je PDV=150.
- Sredstvo je stavljeno u funkciju!
- Isplatili smo obavezu prema dobavljaču sa tekućeg računa.

Dobavljač	Investicije u toku	Osnovno sredstvo
5) 9500	1) 7500 2) 415 2) 850	8765 (4)
8000(1) 500 (2) 1000 (3)	8765 (4)	
	Ulazni PDV	
	1) 500 2) 85 3) 150	
	Tekući račun..	
	9500(5)	

KUPOVINA KORIŠĆENIH OSNOVNIH SREDSTAVA

VRIJEDNOSTI I DILEME?

- **KUPOVNA (TRŽIŠNA) VRIJEDNOST;**
  - *Određena na tržištu pod uticajem ponude i tražnje;*
- **SADAŠNJA (KNJIGOVODSTVENA)**
  - *Sadržana u poslovnim knjigama.*
- *Napomena:*
  - *KV može biti jednaka, manja ili veća od SV.*
- *Postavlja se pitanje:*
  - **POKOJOJ VRIJEDNOSTI SREDSTVA TREBA UBESTI U EVIDENCIJU. T.J. ŠTA SE SMATRA NABAVNOM VRIJEDNOŠĆU?**

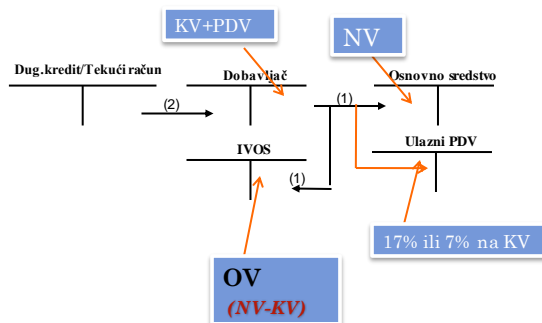
PRIMJER...

- *Marko posjeduje automobil čije je NV u momentu kupovine bila 12.000 €. Nakon 5 godina je prodao automobil Janku za 7.000€.*
- *Napomena: Obje vrijednosti automobila su nabavne: jedna za Marka (12.000) i druga za kupca Janka (7.000).*
- **PITANJE:** *Šta uzeti kao nabavnu vrijednost za evidentiranje u knjigovodstvu Janka?*
- **ODGOVOR:** *Treba uzeti PRVOBITNU NV, a kupovnu (tržišnu) vrijednost treba smatrati SADAŠNJOM VRIJEDNOŠĆU.*
- **ZAŠTO?**
  - **POŠTUJE SE BRUTO PRINCIP I PRINCIP JASNOTI, JER BI UZIMANJEM II NABAVNE VRIJEDNOSTI STEKLI UTISAK DA JANKO NIJE KUPIO UPOTREBLJAVANI AUTOMOBIL NEGO NOVI (JER TADA U NJEGOVOM KNJIGOVODSTVU NEBI BILA ISKAZANA OTPISANA VRIJEDNOST)**

KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KUPOVINE UPOTREBLJAVANOG OSNOVNOG SREDSTVA

- 1) odobravanjem računa - Dobavljač za visinu kupovne vrijednosti uvećane za obračunati PDV, za nabavnu vrijednost prema podacima iz knjigovodstvene evidencije bivšeg vlasnika, zadužuje se račun - Osnovno sredstvo, dok se odobrava korektivni račun - Ispravka vrijednosti osnovnog sredstva za visinu otpisane (amortizovane) vrijednosti, dobijene uvidom u dokumentaciju lica koje nam je prodalo korišćeno osnovno sredstvo; rn-Ulazni PDV se zadužuje za obračunati PDV (po stopi 17% ili 7%)
- 2) isplata obaveze prema dobavljaču, u gotovu, sa tekućeg računa ili pak korišćenjem dugoročnih kreditnih izvora.

Grafički prikaz navedenog knjigovodstvenog obuhvatanja izgleda:

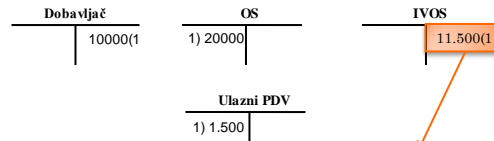
KUPOVINA POLOVNOG OSNOVNOG SREDSTVA

SITUACIJA NPR. $KV < SV$

1) Po fakturi br.1 kupili smo opremu za 10.000€, od čega je PDV=1.500€. Oprema je polovna. Njena prvobitna nabavna vrijednost je 20.000€, a amortizovano je u vrijednosti od 10.000€.

Napomena!
Na osnovu podataka
 $OV=10.0000$

Napomena!
 $SV=20.000-10.000=10.000$,
a to je za 1.500€ više od
kupovne vrijednosti
 $(8.500)((10.000-1.500(PDV))$

Napomena!
Korekcija!
 $IVOS+(SV-KV)=10.000 +$
 $(10.000-8.500)=11.500$

Napomena: (II način)

Pošto smo naglasili da KV treba uzeti kao SV, to bi drugačiji postupka bio:

$NV=20.000$
 $OV=10.000$

$SV=10.000$ $KV=8.500$ (neto iznos (bez PDV))

→ $IVOS=NK-KV=20.000-8.500=11.500$

KUPOVINA KORIŠĆENIH OSNOVNIH SREDSTAVA UZ OBAVEZU VRAĆANJA PREOSTALOG DIJELA DUGOROČNOG KREDITA

○ Slijedi pojašnjenje preko primjera...

- Marko posjeduje automobil čije je NV u momentu kupovine bila 12.000 €, a čiju je nabavku finansirao uzimanjem dugoročnog kredita na 10.godina. Nakon 5 godina je prodao automobil Janku za 7.000€.
- Napomena: Prodaje upotrebljavan automobil za koji kredit još uvijek nije otplatio.
- Napomena: Visina kredita može biti ista, manja ili jednaka neotpisanoj vrijednosti sredstva ...
- Pitanje: Na koji način sprovesti knjiženje u knjigovodstvu Janka?
- Odgovor: Pošto je u pitanju kupovina upotrebljavanog automobila, treba zadržati prvobitnu NV, a KV treba smatrati sadašnjom vrijednošću auta.
- Napomena: Kupovna vrijednost auta, može da bude ista, manja ili jednaka iznosu vraćanja preostalog dijela dugoročnog kredita, tako da će se u toj situaciji formirati obaveza prema dobavljaču (ukoliko se otplata kredita djelimično pokriva KV)

PRIMJER:

1) Prema ugovoru br.1 kupljena je upotrebljavana mašina čija je NV 15.000€, uz preuzimanje otplate preostalog dijela dugoročnog kredita u iznosu od 8.000. Dobavljač je ispostavio fakturu na iznos od 8.000. PDV se obračunava po stopi od 17%. Na osnovu zapisnika stručne komisije, mašina je stavljena u upotrebu.

<table border="0"> <tr><td>D</td><td>Dobavljač</td><td>P</td></tr> <tr><td>1a) 8.000</td><td>9.360(1)</td><td></td></tr> </table>	D	Dobavljač	P	1a) 8.000	9.360(1)		<table border="0"> <tr><td>D</td><td>Stalna imovina</td><td>P</td></tr> <tr><td>1)15.000</td><td></td><td></td></tr> </table>	D	Stalna imovina	P	1)15.000			<table border="0"> <tr><td>D</td><td>IVOS</td><td>P</td></tr> <tr><td></td><td>7.000 (1)</td><td></td></tr> </table>	D	IVOS	P		7.000 (1)	
D	Dobavljač	P																		
1a) 8.000	9.360(1)																			
D	Stalna imovina	P																		
1)15.000																				
D	IVOS	P																		
	7.000 (1)																			
<table border="0"> <tr><td>D</td><td>Dugoročni kredit</td><td>P</td></tr> <tr><td></td><td>8.000 (1a)</td><td></td></tr> </table>	D	Dugoročni kredit	P		8.000 (1a)		<p>Napomena: U našem slučaju otplata preostalog dijela dug.kredita se poklapa sa Kupovnom vrijednošću.</p>	<table border="0"> <tr><td>D</td><td>Ulazni PDV</td><td>P</td></tr> <tr><td>1) 1.360</td><td></td><td></td></tr> </table> <p>17% * 8.000</p>	D	Ulazni PDV	P	1) 1.360								
D	Dugoročni kredit	P																		
	8.000 (1a)																			
D	Ulazni PDV	P																		
1) 1.360																				

IZGRADNJA SREDSTAVA ZA RAD (GRAĐEVINSKIH OBJEKATA)

KADA?

- Nedostajući oblik stalne imovine nije moguće u gotovom obliku naći na tržištu / ekonomski isplativije...;

□ Bitno!!!

SITUACIJE?

○ I SITUACIJA:

- Izgradnja građevinskih objekata u sopstvenoj režiji

○ II SITUACIJA:

- Izgradnja građevinskih objekata angažovanjem izvođača radova...

○ Postupak:

- Seriozna analiza...investicioni elaborat...izbor izvođača radova...

IZGRADNJA GRAĐEVINSKOG OBJEKTA ANGAŽOVANJEM IZVOĐAČA RADOVA

- *izvođač radova=*dobavljač

- **Postupak:**

- **1. ZAKLJUČIJE SE UGOVOR;**

- **2. ISPLATA AVANSA!**

- AVANS-suma novca data unaprijed!

- Evidentira se na rn-Avansi za osnovno sredstvo!

- **Predstavlja potraživanje investitora prema dobavljaču!**

- **3. DOSTAVLJANJE OBRAČUNSKIH SITUACIJA,**

- **4.ISPLATA OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČU**

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE

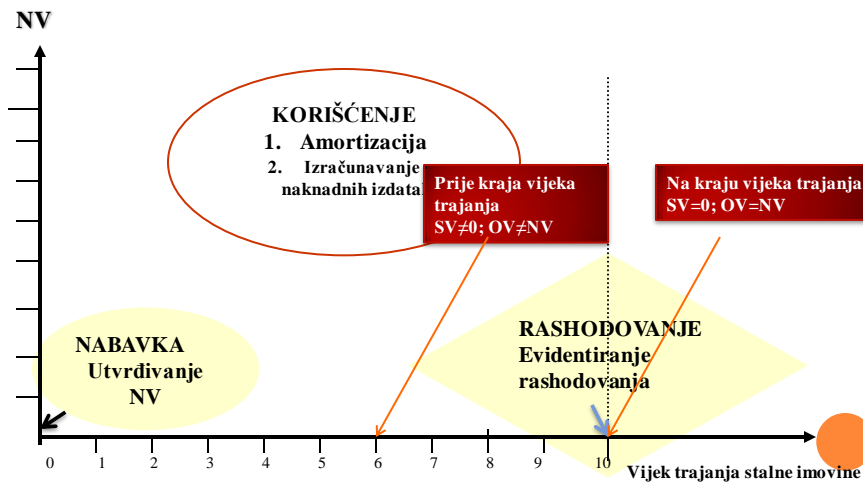
	R.br.	Naziv konta i opis	Iznos	
			Duguje	Potraž.
Isplata avansa	1)	Dati avansi Tekući račun -po izvodu-	X	X
	1a)	Ulazni PDV dati avansi - Po profakturi-	14,53% na X	14,53% na X
	2)	Ulazni PDV Dati avansi - Storniranje avansne prof-	14,53% na X (storno)	14,53% na X (storno)
Prijem I obračunske situacije	2a)	Investicije u toku Ulazni PDV Dobavljači - Za I obrač. situaciju-	X1 17% ili 7% na X1	X1+PDV
	2a)	Investicije u toku Ulazni PDV Dobavljači - Za II obrač. situaciju-	neto iznos 17% ili 7% na neto iznos	neto+PDV

Mora se stornirati Ulazni PDV koji je iskazan po uplati avansa

OTUĐIVANJE OSNOVNIH SREDSTAVA -RASHODOVANJE -PRODAJA..

RAČUNOVODSTVENA PITANJA KOJA NASTAJU OTUĐENJEM STALNE IMOVINE?

RASHODOVANJE OSNOVNIH SREDSTAVA

POJAM...

- ❖ prema **MRS 16** - Nekretnine, postrojenja i oprema, stoji "knjigovodstvenu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme treba iskknjižiti:
  - 1) kod otuđenja, ili
  - 2) kada se od njihovog korišćenja ili otuđenja ne očekuju buduće ekonomske koristi".
- Rashodovanje označava iskknjiženje (brisanje iz evidencije) tj. smanjenje stalne imovine.
- Odluka se donosi od strane organa upravljanja a na predlog Komisije za rashodovanje...

SITUACIJE?

- **RASHODOVANJE OSNOVNOG SREDSTVA KOJE JE U CJELOSTI OTPISANO;**
  - Ne javlja se LO,
  - Javlja se LO.
- **RASHODOVANJE OSNOVNOG SREDSTVA KOJE NIJE U CJELOSTI OTPISANO.**
  - Ne javlja se LO,
  - Javlja se LO.

I SITUACIJA!

Ne nastaju opaci i ne mijenja se vrijednost imovine preduzeća...

- knjigovodstveno evidentiranje se vrši na sljedeći način:
- 1) za iznos osnovnog sredstva koje je u cjelosti rashodovano tereti se račun - Ispravka vrijednosti odnosnog sredstva uz

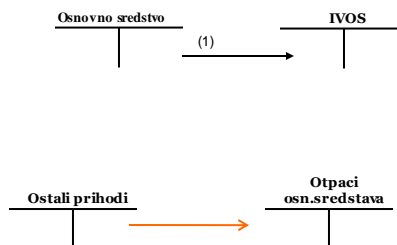
II SITUACIJA! nastaju opaci...

□ prvi knjigovodstveni stav se vrši kao pod 1), dok bi se drugi obuhvatao:

2) Zaduženjem računa-Otpaci osnovnog sredstva i odobravanjem za isti znos računa-Ostali prihodi...

RASHODOVANJE OSNOVNOG SREDSTVA KOJE JE U CJELOSTI OTPISANO
NV=OV, SV=0

Grafički prikaz navedenog knjigovodstvenog obuhvatanja izgleda:

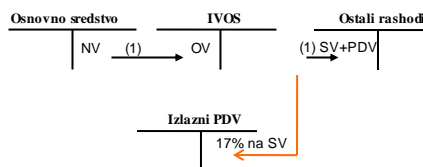
RASHODOVANJE OSNOVNOG SREDSTVA KOJE NIJE U CJELOSTI OTPISANO

$$NV \neq OV, SV > 0$$

(I SITUACIJA: NE POSTOJI LIKVIDACIONI OSTATAK)

- o **Neotpisana vrijednost (SV) osnovnog sredstva je gubitak i nadoknađuje se iz prihoda.**

Grafički prikaz navedenog knjiženja izgleda:

Knjigovodstveno obuhvatanje se vrši:

- 1) NV osnovnog sredstva bi se knjižila u korist računa - Osnovno sredstvo, dok bi se na teret računa - IVOS evidentirala otpisana (amortizovana) vrijednost osnovnog sredstva. Razlika između NV i OV je neotpisana vrijednost prijevremeno rashodovanog sredstva i evidentira se na računu Ostali rashodi (uvećan za vrijednost obračunatog PDV na navedenu razliku). Odobrava se na Izlazni PDV za visinu obračunatog PDV (17% ili 7% na SV)

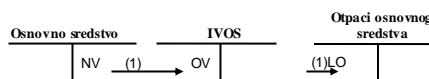
RASHODOVANJE OSNOVNOG SREDSTVA KOJE NIJE U CJELOSTI OTPISANO

$$NV \neq OV, SV > 0$$

(II SITUACIJA: JAVLJA SE LIKVIDACIONI OSTATAK)

- ❖ po osnovu rashodovanja ostaje vrijednost koja je:
- ✓ jednaka sadašnjoj (neotpisanoj) vrijednosti ($LO=SV$);

Grafički prikaz navedenog knjiženja izgleda:

Knjigovodstveno obuhvatanje se vrši:

- 1) NV osnovnog sredstva bi se knjižila u korist računa - Osnovno sredstvo, dok bi se na teret računa - IVOS evidentirala otpisana (amortizovana) vrijednost osnovnog sredstva. Za vrijednost utvrđenog likvidacionog ostatka rashodovanog osnovnog sredstva zaduživao bi račun - Otpaci osnovnog sredstva.

RASHODOVANJE OSNOVNOG SREDSTVA KOJE NIJE U CJELOSTI OTPISANO

$NV \neq OV, SV > 0$

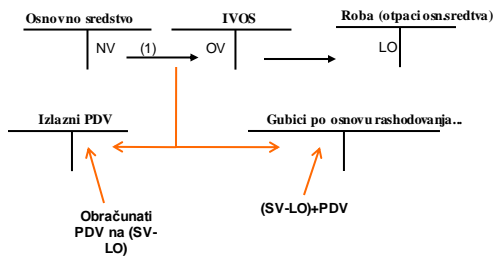
(II SITUACIJA: *JAVLJA SE LO KOJI JE MANJI OD SV*)

Knjigovodstveno obuhvatanje:

1) Zadužuju se račun i IVOS za otpisanu vrijednost; Roba (Otpaci OS) za vrijednost LO; ostali rashodi (gubici od rashodovanja) za visinu raylike između veće SV i niže vrijednosti LO uvećanog za obračunati PDV;

Odobravaju se račun i Oprema za visinu NV i Izlazni PDV za visinu obračunatog PDV;

Grafički prikaz navedenog knjiženja izgleda:

NASTAVAK SA PRETHODNOG SLAJDA...

SITUACIJA: SLUČAJ PRODAJE LO BI SE KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRAO KAO POD 1A) I 1B)

Napomena:

1a) Prodaja LO se knjiži odobravanjem rn-Kupac za vrijednost LO uvećanog za obračunati izlazni PDV; odobravaju se račun i poslovni prihod za visinu LO i rn-Izlazni PDV.

1b) Zadužuju se račun i Poslovni rashod za LO i odobrava račun Roba (Otpaci OS) za istu vrijednost.

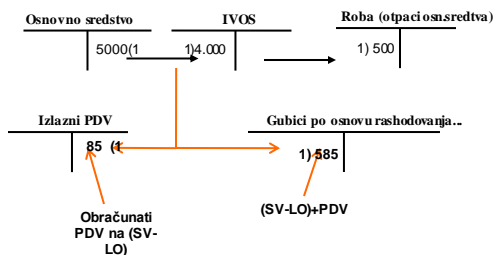
Knjiženje u dnevniku:

1a)	Kupci Poslovni prihod Izlazni PDV - Za prodatu robu-	LO +PDV	LO 17% ili 7%
1b)	Poslovni rashodi Roba (Otpaci OS) - Za prodatu robu-	LO	LO

**PRIMJER: RASHODOVANJE OSNOVNOG SREDSTVA KOJE NIJE U CJELOSTI OTPISANO
(II SITUACIJA: JAVLJA SE LO KOJI JE MANJI OD SV)**

Na osnovu zapisnika komisije i odluke uprave preduzeća, rashoduje se mašina čija je NV=5.000, a OV=4.000. Sredstvo koje se rashoduje ima likvidacioni ostatak u iznosu od 500. Izvršiti potrebna knjiženja

Grafički prikaz navedenog knjiženja izgleda:

PRODAJA OSNOVNIH SREDSTAVA

CILJ, NAČIN PRODAJE...

SITUACIJE?

- Cilj:
  - Smanjenje troškova;
- Način prodaje:
  - Licitacija;
  - Tender;
  - Direktna pogodba

○ $PV = SV$

○ $PV < SV$

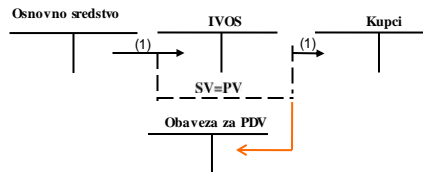
○ $PV > SV$

□ Mijenja se struktura aktive ali ne dolazi do smanjenja njene vrijednosti

$$PV=SV$$

Grafički prikaz navedenog knjigovodstvenog obuhvatanja izgleda:

- *knjigovodstveno evidentiranje se vrši na sljedeći način:*
  - 1) za visinu nabavne vrijednosti odobrava račun - Osnovno sredstvo, zadužuje račun - IVOS za visinu otpisane vrijednosti, dok se za iznos prodajne vrijednosti zadužuje račun - Kupci.

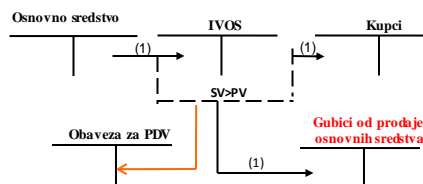
Dolazi do smanjenja vrijednosti imovine (aktiva)...

Javlja se gubici od prodaje o.s. (ostali rashodi)...

$$SV > PV$$

Grafički prikaz navedenog knjigovodstvenog obuhvatanja izgleda:

- *knjigovodstveno evidentiranje se vrši na sljedeći način:*
  - 1) za visinu nabavne vrijednosti odobrava račun - Osnovno sredstvo, zadužuje račun - IVOS za visinu otpisane vrijednosti, dok se za iznos BRUTO prodajne vrijednosti zadužuje račun - Kupci. Račun Obaveza za PDV se odobrava za visinu obračunatog PDV-a na PV. Razlika između SV i PV, koja čini kategoriju ostalih rashoda preduzeća evidentira se na dugovnoj strani računa, Gubici od prodaje osnovnog sredstva.

Dolazi do povećanja
vrijednosti imovine
(aktiva)....

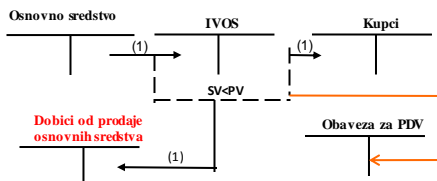
SV < PV

Javljaju se dobiti od prodaje
o.s. (ostali prihodi)...

Grafički prikaz navedenog knjigovodstvenog obuhvatanja izgleda:

□ knjigovodstveno evidentiranje se vrši na sljedeći način:

- 1) za visinu nabavne vrijednosti odobrava račun - Osnovno sredstvo, zadužuje račun - IVOS za visinu otpisane vrijednosti. Za iznos prodajne vrijednosti uvećane za obračunati PDV zadužuje račun - Kupci; a odobrava račun PDV. Ostvarena razlika između više prodajne i niže SV knjiži se u korist prihoda, na potražnoj strani računa - Dobici od prodaje osnovnog sredstava.

PRODAJA STALNE IMOVINE SITUACIJA: SV < PV

- 1) Prodali smo opremu za 13.500€, a PDV se obračunava po stopi od 17% (PDV=2.295€). Njena prvobitna nabavna vrijednost je 40.000€, a amortizovano je u vrijednosti od 32.000€.

Knjiženje u Glavnoj knjizi:

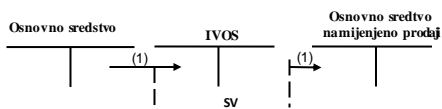
Kupci	OS	IVOS
15.975(1)	1) 40000	1) 32.000
Ostali prihod	Obaveza za PDV	
1) 5.500	1) 2.295	

Napomena!
 $Sv=40.000-32.000=8.000$
 $PV=13.500$
 $SV-PV=5.500$ -ostali prihod

NAPOMENA:
SITUACIJA: DONOŠENJE ODLUKE O PRODAJI
NPR. OPREME

- *Ukoliko se preduzeće odluči da proda neku oblik stalne imovine to se knjigovodstveno evidentira:*
- 1) Zadužuje se račun-osnovno sredstvo namijenjeno prodaji za SV i račun IVOS za OV a odobrava račun-Osnovno sredstvo

Grafički prikaz navedenog knjigovodstvenog obuhvatanja izgleda:

DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (03)

POJAM...

- Ulaganje određenih novčanih sredstava u druga preduzeća sa fiksnom kamatom, ali bez mogućnosti prodaje bilo koje njegove pozicije koja pripada dugoročnim plasmanima.

KLASIFIKACIJA...

- UČEŠĆA U KAPITALU DRUGIH LICA (*zavisnih, pridruženih pravnih lica..*);
- DUGOROČNI KREDITI (*u zemlji, u inostranstvu.., dati matičnim, zavisnim..pravnim licima..*);
- HOV KOJE SE DRŽE DO DOSPIJEĆA (*obveznice, blagajnički, komercijalni.. zapisi..*);
- OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (*date dugoročne kaucije, depoziti..*)

UČEŠĆA U KAPITALU DRUGIH LICA

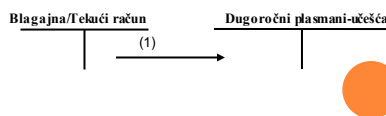
POJAM, CILJ...

- Dugoročna ulaganja koja nastaju kupovinom vlasničkih HOV (AD) ili pak udjela drugih preduzeća (DOO) čime se navedena ulaganja pretvaraju u češća;
- **Uslovi:**
  - Minimum 10% od osnovnog kapitala...
- **Cilj:**
  - Sticanja prava uticaja na poslovanje u preduzeće kod koje ima učešće;
  - Da mu ulaganje koristi za unapređenje sopstvenog poslovanja

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE

- (1) zaduživanjem računa učešća za visinu NV, a odobrava Tekući račun ili Blagajna, zavisno od toga kako je plaćanje izvršeno.

Grafički prikaz navedenog knjiženja se može se predstaviti na sljedeći način:

DUGOROČNI ZAJMOVI

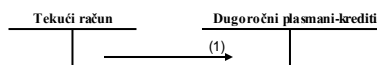
POJAM...

- ✓ Na ugovoru zasnovane novčane pozajmice jednog preduzeća (davalac kredita) drugom (primalac kredita) sa rokom vraćanja dužim od godinu dana, pri čemu davalac kredita naplaćuje kamatu koja za njega predstavlja finansijski prihod

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE

- (1) odobravanjem računa Tekući račun i zaduženjem računa - Dugoročni plasmani - kredit.

Grafički prikaz navedenog knjiženja se može se predstaviti na sljedeći način:

HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

POJAM

- isprave koje vlasnicima daju prava u odnosu na emitente, u skladu sa Zakonom i pod uslovima emisije:
  - Pravo na hartiju;
  - Pravo iz hartije

PODJELA

○ *S aspekta prava:*

- *-vlasničke;*
- *-dužničke;*

○ *S aspekta ročnosti:*

- *-dugoročne;*
- *-kratkoročne.*

PITANJA????

Hvala na pažnji...